

Corné Leenaerts (links) en Rob Tolenaars

Van vollegrond naar plug: De Weimer kiest voor meer controle in de opkweek

'Wij hebben meer aan een volle wortelstruik met tien centimeter plant dan aan dertig centimeter bovengrondse groei'

Bij Boomkwekerij De Weimer in Wernhout wordt volop gewerkt aan een andere manier van opkweken. Minder afhankelijk van de vollegrond in de eerste fase, meer controle over wortelontwikkeling, watergift en arbeid. Daarbij werkt Corné Leenaerts inmiddels intensief samen met Rob Tolenaars van TTS, leverancier van Air Trays en Agri-pluggen. Wat begon als een proef, groeit inmiddels uit tot een bredere aanpak binnen het bedrijf.

Auteur: Huub Snijders

Op aanraden van Marc Lodders van NL Plants kwam Leenaerts enkele jaren geleden in contact met TTS. De aanleiding was duidelijk: de boomkwekerij zoekt steeds vaker naar manieren om efficiënter, preciezer en beter automatiseerbaar te produceren. 'Wij willen de eerste fase van de teelt steeds meer uit de vollegrond halen', vertelt Leenaerts. 'Dat heeft te maken met water, gewasbescherming, arbeid en regelgeving. In een geconditioneerde omgeving kun je veel beter sturen.'

Volgens Leenaerts verandert de manier van denken in de sector snel. Waar vroeger vrijwel alles direct in de vollegrond begon, verschuift de focus steeds meer naar gecontroleerde opkweek. Niet om de vollegrond volledig te vervangen, maar wel om de eerste groeifase beter beheersbaar te maken.

Focus op wortels

De samenwerking begon met proeven in ver-

schillende traysystemen. Daarbij bleek al snel dat traditionele trays niet altijd aansloten bij wat De Weimer zocht voor bos- en haagplantsoen. Vooral het wortelgestel kon beter. Daarom werd samen gezocht naar een diepere tray met een langere plug en actieve wortelsnoei. Juist die wortelsnoei vormt volgens Leenaerts een belangrijk voordeel van het systeem.

Doordat de wortels onderin worden afgestopt door lucht, blijven ze niet doordraaien in de plug. In plaats daarvan ontstaat een compacter en sterker wortelgestel. Volgens Leenaerts is dat voor bos- en haagplantsoen uiteindelijk veel belangrijker dan snelle bovengrondse groei. 'De bovengrondse groei komt later in de vollegrond wel. De start moet goed zijn.'

Juist die compacte plug maakt volgens hem het verschil tijdens de verdere teelt. De planten zijn steviger, beter verwerkbaar en kunnen sneller worden overgepot of uitgeplant. Daarnaast geeft het systeem meer uniformiteit. Dat lijkt

‘Door die wortelsnoei gaat de plant bovenin opnieuw vertakken. Daardoor krijg je uiteindelijk bovenin net zoveel structuur als onderin’

misschien een detail, maar wordt volgens Leenaerts steeds belangrijker nu arbeid duurder en schaarser wordt en processen verder worden gemechaniseerd.

Meer grip op water en arbeid

Naast wortelkwaliteit ziet De Weimer vooral voordelen in controle en arbeid. In de kas kan veel nauwkeuriger worden gestuurd op watrigift en groeiomstandigheden dan buiten in de vollegrond. ‘Op zondagochtend loop je door de kas, zet je de kraan open en twintig minuten later is het klaar. In het land is dat veel meer gedoe.’

Volgens Leenaerts sluit die manier van werken goed aan bij de uitdagingen waar de sector mee te maken heeft. Watergebruik, emissies en arbeid zetten de traditionele vollegrondsteelt steeds verder onder druk. Daarnaast biedt het systeem mogelijkheden om verder te mechaniseren. Bij De Weimer wordt gewerkt met rekken waarop de trays los van de grond staan. Dat voorkomt dat wortels in de ondergrond groeien en maakt de verwerking eenvoudiger.

Ook standaardisatie speelt daarin een belangrijke rol. Leenaerts wil zoveel mogelijk werken met vaste traymaten, zodat logistiek en automatisering beter op elkaar aansluiten. Dat zit niet alleen in het planten zelf, maar ook in intern transport, oppotten en het verplaatsen van trays door de kas. Volgens Leenaerts wordt daar de komende jaren nog veel winst geboekt.

Ook de snelheid van werken speelt mee. Bij automatisch uitplanten worden aantallen gehaald die met handwerk steeds moeilijker realiseerbaar zijn. Tegelijkertijd blijft volgens Leenaerts de kwaliteit van de plant centraal staan. ‘Je kunt alleen automatiseren als de basis goed en uniform is.’

Ontwikkelen vanuit de praktijk

Volgens Tolenaars zit de kracht van het project juist in de samenwerking tussen leverancier en kweker. De trays en pluggen worden niet alleen ontwikkeld vanuit techniek, maar vooral vanuit de praktijk van de kwekerij. ‘Wij willen niet zomaar een tray verkopen’, legt Tolenaars uit. ‘We willen samen kijken wat een kweker nodig heeft en hoe je dat technisch goed kunt invullen.’

TTS werkt inmiddels aan een nieuwe 216 deep-tray met langere pluggen en meer ruimte voor wortelontwikkeling. Daarbij wordt gekeken naar verschillende pluglengtes en volumes, afhankelijk van gewas en toepassing. Voor veel toepassingen verwacht Leenaerts uiteindelijk richting een pluglengte van circa 65 millimeter te werken, bijvoorbeeld voor opkweek richting P9.

Ook het vullen en verwerken van de trays wordt verder geautomatiseerd. Toch ligt de focus voorlopig nog vooral op het optimaliseren van de teelt zelf. ‘Je moet eerst weten welke tray en plug het beste bij je teelt passen’, zegt Leenaerts. ‘Daarna kun je verder automatiseren.’

Die praktijkgerichte aanpak spreekt hem aan. Er wordt niet alleen gekeken naar de tray zelf, maar ook naar substraat, watrigift, verwerking en logistiek. Volgens Leenaerts zit juist daarin de meerwaarde van de samenwerking.

Herbruikbaar systeem

Een ander voordeel volgens Tolenaars is dat de Air Trays herbruikbaar zijn. De trays kunnen worden gewassen, gedesinfecteerd en opnieuw ingezet. Daarmee onderscheidt het systeem zich van piepschuimtrays of andere eenmalige oplossingen. ‘Wij hopen dat een kweker hier minimaal tien jaar mee vooruit kan’, zegt Tolenaars. ‘Dan moet je niet alleen naar de aanschaf kijken, maar naar de totale gebruiksduur.’

Voor Leenaerts zit de meerwaarde daarnaast in de ontzorging. Grote aantallen laat hij liever gevuld en gezaaid aanleveren door TTS, terwijl hij zich zelf kan richten op de teelt en verdere verwerking.

Dat betekent overigens niet dat alles vastligt. Binnen De Weimer wordt nog volop getest met verschillende gewassen, traydieptes en toepassingen. Juist dat ontwikkelen en finetunen ziet Leenaerts als onderdeel van het traject. ‘Je leert iedere ronde weer iets bij. Dat maakt het ook interessant.’

Toekomstgericht werken

Hoewel Leenaerts niet verwacht dat de vollegrond verdwijnt, ziet hij wel degelijk een verschuiving in de sector ontstaan. Zeker de eerste fase van de opkweek kan volgens hem veel beter gecontroleerd plaatsvinden. ‘Aan de vollegrond ontkom je niet. Uiteindelijk moet de plant naar buiten. Maar die eerste stap gecontroleerd opstarten, dat is voor mij goud waard.’

Volgens Tolenaars groeit de interesse voor dit soort systemen inmiddels bij meer kwekers. Vooral de combinatie van wortelkwaliteit, arbeidsefficiëntie en automatisering spreekt aan. Leenaerts blijft daarbij nuchter. ‘We hebben elkaar nodig. Wij kunnen als kweker aangeven wat we willen, maar het moet technisch ook uitvoerbaar zijn. Juist doordat je samen blijft ontwikkelen, kom je verder.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!